

Učiteljski List

GLASILO „ZVEZE JUGOSLOVENSkih UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

Izhaja 1. in 16. vsakega meseca. Uredništvo v Trstu, ul. Ruggero Manna št. 20, I. n. Slovenski rokopisi naj se pošiljajo na uredništvo v Trstu, hrvaški na naslov: Josip Brioblić, Pazin. — Izdaja „Zveza jugoslovenskih učiteljskih društev v Trstu“, za uredništvo odgovoren Silvester Perlot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane L. 24. — Upravištvo v Trstu, ulica Molin grande 16, I. n. — Tekoči poštni račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu.

Štev. 2.

V Trstu, dne 16. marca 1920.

Leto I.

Al. Hreščak:

„Zvezi“ na pot.

Treba je, da si je naša »Zveza« že ob svojem prvem koraku v svet svesta vseh velikih in odgovornosti polnih nalog, ki jo čakajo na njeni poti. Ponavljati moramo to vedno in vedno — ne, ker bi tega ne vedeli, a da se ne pozabi, da ne stopi v drugo, podrejeno vrsto.

»Zveza« je stanovska organizacija — da, a stanovska organizacija učiteljev. Sto in sto stanovskih organizacij se izčrpuje v boju za gnotne koristi svojih članov; naša »Zveza« bo morala te boje izpeljati s ponosno gesto duševnega plemstva, a ne parvenijev. Brez vpitja in radikalnih poz, ter s trdno odločnostjo moža vere v svoje pravo. Rabimo vernikov brez fanatizma!

Pa ne pozabimo! Predpogoj je realen program. Čim realnejše stališče, tem zavestnejši borilec. Najzanesljivejša realnost leži v moralnem temelju organizacije. Bojni načrt, poročen v trenutku valovanja strasti, ne more jamčiti trdne podlage resnim možem. Na takih vulkanskih tleh izvajajo svoj divji ples le fanatiki, ki izgube tla pod nogami, kakor hitro absorbira življenje strastveno vznichenje. Od vsega programa ostane le grenak spomin na dneve — gest.

Ponavljamo: »Zveza« je organizacija učiteljev. Največji učitelji svojih narodov so bili istočasno največje нравstvene osebnosti. Visoka нравstvenost je bila in bo v vseh časih najvažnejši karakteristikon pravega učitelja. Ne more biti drugače, kakor da tudi organizacija učiteljev stopa vedno po ravnih poteh, ki jih predpisuje etika. Kakor hitro bi morali, vsled enega ali drugega novega boga, povešati oči pred pošteniaki, izgubili bi pravico, nazivati se učiteljem svojega naroda, doživeli bi odločilen poraz, ki ga v najboljšem slučaju more paralizirati le velika žrtev. Žrtev pa je vedno bolesta amputacija, ki premnogokrat onemogoča končnoveljavno vzpostavitev.

Bojim se, da bi kdo odpravil to razmišljanje kot plehko moraliziranje. Dotični vzvišeneč se mogoče ne zaveda, da je le petrefakt

iz liberalne dobe, da govori iz njegovih ust ona ideologija samodopadajenja, ki je objela vse 19. stoletje s svojim očarljivim objemom, presunila ga s strupenim dihom, ki je postavila človeka na božanski piedestal, detronizirala vsako v Bogu poosebljeno moraliteto, ter končno to našemljeno božanstveno karikaturo treščila s ciničnim grohotom ob tla, da so se bedne črepinje razkropile po vseh strelskih jarkih, kazematah, tolerančnih hišah, bolnišnicah in norišnicah vesoljnega zemeljskega planeta. Ista cinična maska kaže sedaj s krvoželjno pohotnostjo na Viljema. Kakor da bi rabelj mogel dvigniti vso v blato pogajeno нравstvenost sodobnega človeštva, kot da bi viseči »kaizer« mogel izpreobrniti vse verižnike, oderuhe in krvose v velenravne osebnosti. Dovolj krvi — dovolj vislic!

S temi metodami se evropski problemi niso približali, marveč oddaljili od pravične rešitve. Dobiti bo treba drugo pot, in našel jo bo, ne mož velikih talentov, ampak skromen mož velikega srca. Rane, ki jih je zadalo narodom strupeno sovraštvo, more izlečiti le ljubezen, ona velika, vseobjemajoča ljubezen, ki nam n. pr. v vzgledu »serafinskega patra« svetli v vsej svoji grandiozni naivnosti kot rešilni svetilnik sredi razburkanega morja. To je pot resnične kulture. Na to pot nam je kazati, na to pot sprovesti naš narod. In vsi veliki problemi, ki pretresajo danes svetovno pozorišče in v katerih rešitev je zastavil današnji rod svoje največje makijavelistične talente, bodo nehali biti problemi dobrim ljudem.

Učimo svoj narod ljubiti, odvrčamo ga od sovraštva, ki mori duha, ki onečašča »tempelj božji«. Organizirajmo vedno neustrašno boj proti vsaki krivici, ki se šopiri v naši sredi, zahtevajoč celo privilegirano stališče. Stojmo vedno na oni strani, kjer se razlega jok izkorisčanih, brezpravnih, razdedinjenih. Kjer je pravica, tam je mesto učitelja. Organizirajmo čednost za boj proti strastem in krivici, uustvarjajmo javno mnenje, ki bo zmožno vzgojiti novo, boljše človeštvo.

Ne pozabimo! Današnji človečanski problem je v zadnjih posledicah problem нрав-

nosti. Vse reforme — toliko družabne in gospodarske, kolikor kulturne in politične, — bodo doživele katastrofalen fiasko, ako pojdejo sodobni ljudski voditelji z zaprtimi očmi mimo tega dejstva. Niti alfabetizem, niti visoka tehnična izobraženost, niti pravičnejše racioniranje posvetnih dobrin nam ne morejo zajamčiti boljše bodočnosti in sreče človeškega rodu. Temelj vsej bodoči človeški zgradbi leži v pravi vzgoji. Tudi v 20. stoletju nam morajo prižigati vsi genialni modroslovci ono edino čarodejno lučko, v koje svitu bomo skušali najti človeka o belem dnevu. Le en edini je problem, ki je bil, je in bo temeljni problem človeštva. 20. stoletje potrebuje ravno tako krvavo — če ne še bolj — svojega duhovnega preroditelja, ki se bo dal križati za grehe vseh ljudi. Ni dvoma: grehi so tu, a o Kristu ni še duha, ne sluha... Človeštvo mora na pot, da ga poišče. Vse je odvisno od volje: krepka volja ga gotovo najde. V tem je bistvo moderne vzgoje. Privzgojimo ljudstvu to voljo in našlo bo svojega odrešenika. To je najkrajši in najbolj širnejši program modernih vzgojiteljev.

Dolazi novo doba....

Veli se, da je istorija učiteljica naroda. Koliko je ta učiteljica naučila narode i koliko imadu od te obuke koristi, različita su misljenja. Za nas učitelje mora biti prastina, da uzgajamo svoj narod na temelju povestničke istine, da može opstojati i napredovati samo onaj narod, koji se drži narodne poslovice: »Tudje poštuj, a svojim se diči.«

Novo se doba, možda još u tamnim obrisima, približava k nama, da nas polagano privede na pravu stazu života. Ideja prave slobode dolazi k nama. Neki se je plaše, a nekima donasa spas, jer, nesvesni svoje moći, ne mogu, da si je sami ostvare. Sa istoka dolazi sunce, sa istoka smo dobili kršćanstvo, sa istoka dolaze i čovečanske ideje o jednakosti, bratstvu i slobodi. Crveno je to to sunce, zrake njegove zasjenjuju, ali je vedrina ideje krasna kô, posle oluje, vedro nebo.

LISTEK

Dr. Andro Budni:

O. Wilde: Pravljičice.

Poslovenil Al. Gradnik. - Naslovne okraske narisal Avg. And. Bucik. - Tiskala in založila Narodna Tiskarna v Gorici 1919. Str. 142. Cena 3 L.

To je prva strogo leposlovna, umetniška jugoslovenska knjiga, ki je izšla v Gorici po končani vojni. Z njo so goriški Jugoslovenci pokazali, da jim nikakor ne hodi na misel, sklepati roke v naročju in čakati s pobito resignacijo, da jim tuji diplomati naložijo novo tlačanstvo; pokazali so, da so vredni sinovi svojega jugoslovenskega naroda, ki stremi z vsemi svojimi mladimi silami kvišku, k solncu plemenite umetnosti in notranje, duševne svobode. V takih razmerah ima pojav take knjige postoteren in potisočeren kulturni pomen za celo Jugoslavijo in še bolj za Gorico samo.

Knjiga obsega štiri pravljice, pa take, da jih človek lahko prvič bere s sedemnajstim letom in se vsako leto zopet povrne k njim — v svojem sedemdesetem letu pa bo še zmerom uverjen, da sta njih krasota in bogastvo neizčrpni.

Oskar Wilde (1856-1900) je pri nas širšemu občinstvu še skoro popolnoma neznan.

Rojen je bil v Dublinu iz plemiške staroirske rodbine. Po oxfordskih vseučiliških letih je med raznimi dobami plodovitega slovstvenega delovanja mnogo potoval po Ameriki, živel nekaj časa v Parizu, se vrnil na Angleško ter se tu oženil. Njegove gnotne razmere so se tako poslabšale, da se je moral dalje časa borno preživljati s svojim slovstvenim delom. Umotvori kakor »Salome«, »Podoba Doriana Graya« i. dr. so mu pridobili precej slave in ugodnejše družabno stališče. Tedaj pa se je zapletel v nesrečno razmerje z lordom Douglasom in to ga je leta 1895. spravilo v dveletno težko ječo s prisilnim delom. V ječi je nastala znamenita »Balada o Readingu« in »De profundis«. Po tej dobi je bil Wilde družabno in gnotno uničen. Živel je v siromašnih razmerah, največ na Francoskem. Umril je v Parizu reven in pozabljen. Šele za naših dni se v slavi spet preraja. Njegovo osebnost lahko najboljše označimo z besedami, ki jih je sam napisal v »Mladem kralju«, da je namreč »razodeval znamenja tiste neobičajne strasti za lepoto, ki ji je bilo sojeno, da bo imela tako velik vpliv na njegovo življenje« (str. 9). O. Wilde je bil vse svoje dni strastno zadavljen v vse lepote življenja in to oboževanje lepote je v bistvu povzročilo vso tragiko njegovega življenja.

Vse štiri pravljice naše knjige nam nudijo jasen vpogled v Wildejevo umetniško nadarjenost. Vse štiri so tako polne žive, bujne

domišljije, globokih, nedoumnih skrivnosti življenja in umetniške dovršenosti v zasnovi, zgradbi in izpeljavi, da človek v resnici ne ve, kateri naj prisodi prednost. V okvir naše dobe sodi zlasti prva »Mladi kralj«, ki opisuje kraljevo usmiljenje s trpečimi sloji in njegovo željo, da bi jih osvobodil. — »Infantni rojstni dan« riše ljubezen zgrbljenega Palčka do prelepe infantinje in njegov žalostni konec, ko v ogledalu spozna, kako je spačen in grd. — V pravljici »Ribič in njegova duša« se mladi ribič iznebi duše in je ne mara več nazaj, češ: »Ljubezen je boljša od Modrosti in mala morska vila me ljubi.« — »Zvezdan« je fino stilizirana pisateljeva samopodoba: »Zares, zdelo se je, kakor da je zaljubljen v lepoto« (str. 125). V takem razpoloženju noče verjeti, da je grda beračica njegova mati; za kazen postane sam grd kakor krastača in mora delati hudo pokoro.

Izborni stilist Wilde je našel v Gradniku spretnega, točnega in zvestega tolmača; če izvezamo par nebitvenih pogreškov, ki pa so morda samo tiskovni, smemo označiti prevod za vzoren. Bucikove naslovne risbe nam v srečni, okusni kompoziciji in skrbni izvedbi vzradošajo oko z lepimi, samoniklimi, iz vsebine zajetimi motivi, ki bi se na hvaležnejšem papirju še vse mikavnejše uveljavili. Kot zelo posrečena bodi še posebej omenjena klasično preprosta, učinkovita risba »Zvezdan«.

Pala su carstva, Evropa ostaje. Ideja o slo-
bodi, premda stvorena u malenom ambijentu,
u čovečjem mozgu, širi se; prelazi na veću
površinu i stvara novo doba — doba pravoga
čovečanstva. »Fata morgana« je za Afriku, a
kod nas biće čovek čoveku brat, a ne vuk.

Povest nam pedagogije prikazuje žalosnu
sliku pedagoga. Po trnju i dračju hodaju, a
na laki, lepi put još ni danas ne dodjoše. Ne
vešaju ih kao Hrista, ali ih napajaju sa žuci
i octom.

Novo doba — doba staleškog i narodnog
udruženja — spasiće i tu prezrenu čeljad če-
većeg društva. Učitelji biće postavljeni na
mesto, koje im pripada. I danas je učitelj u
manjoj vrednosti od oružnika, od državnih
službenika, a veli se: »Narod bez škola jest
narod bez budućnosti«.

Učitelji! Posle toliko i toliko tamnih i če-
mernih noći, dolazi nam svetlo! Otvorite
širom vrata i prozore, da ga dodje što više u
vaš duševni i telesni stan!

Učitelji, udružite se, dolazi novo doba!

Herman Kmet:

O vzgoji u širšem pomenu.

Napačno razumevamo pojam vzgoja, ako
si mislimo le učitelja, sedećega u sredi kopice
otrok med štirimi stenami, in kateri nadvlada,
duševno in telesno, v oskrbo mu dano mla-
dino. Tako pojmuje, priprosti človek, pa tudi
marsikateri izmed takozvanega izobraženstva.

Kaj je vzgoja? Vzgoja ni, da učitelj le za-
poveduje in prepoveduje, da deli nagrade in
kazni. Vzgoja tudi ni, da je učitelj otroku le
strog sodnik. Vzgojo otrok bi morali čisto
drugače uravnati. Učitelj bi smela biti le ose-
ba, ki ima že dovolj življenskih izkušenj,
katera ima zmožnost, spoznavati svoje slabosti
ter iste pobijati, kdor se torej še dalje vzgaja.
Taka osebnost bi imela tudi zmožnost, poglo-
biti se v otroško dušo in bi na ta način postala
otrokovi prijatelj in ne sodnik. Tako bi otrok
spoznal posledice svojega ravnanja bolj iz
samega sebe, iz lastnega izpoznavanja, kaj je
prav in kaj mu škoduje. Njega bi zato ne
»vzgajala« zgolj prepoved, graja in pohvala.
Vsega seveda ni zmožen vzgojitelj, kajti ni
mogoče dati otroku popolnih lekcij za življe-
nje. Glavno je, da vzbudiš v prihodnjem člo-
veku veselje do dela, do samospoznavanja, do
opazovanja in pa voljo, prilagoditi se nepri-
čakovanemu položaju, posebnostim vsake
človeške družbe, v katero zaide. Ako smo
torej vzbudili v otroku to moč, to duševno
lastnost, potem bo zmožen vzgajati samega
sebe. Vzgoja se potemtakem ne neha, ko
zapusti mladina šolo, temveč traja skozi vse
življenje, kajti nihče ni popoln. Objekt vzgoje
naj bomo vsi vsake starosti in vsake socialne
stopnje!

Ali je pa tako? Ne! Le pogledjmo okrog
sebe, kako čudna bitja smo, kako velik pre-
pad nas loči od pravega človeka. Kako so-
vražstvo vlada med posamezniki in kako ne-
strpno je ljudstvo, nam dokazuje vsakdanje
življenje na vasi in v mestu. Ljudje se toža-
rijo za vsako malenkost, — ta radi kake ožke
poti na polju, travniku, oni radi razžaljenja
časti i. t. d. In ako zapravi kmet tudi pol pre-
moženja ob pravljanju, to ni ne dé, da je le
dobit pravdo! Kje je pa zapravljeni čas? Za
prazen nič se izgubi mnogo duševne sile,
mnogo veselja do dela. A kdo po navadi
zmaga? Oni, ki je imel dovolj namazan jezik!
In tu je treba odpomoči. Imamo domača raz-
sodišča. Ali kaj, ko se noče nihče pokoriti, ko
se noče nihče premagati. Iz nepravilnega
ponosa se marsikdo noče posluževati mirne
poravnave. Tedaj — vzgoja v šoli ni bila pra-
va — vsled tega: ven med ljudstvo! Učimo
ljudstvo, spoznavati tuje lastnosti in pred-
nosti. Učimo ga pa tudi, spoznavati lastne
napake. Ako bi si ono bilo v svesti svojih
lastnosti, svojih zmožnosti in bi tedaj moglo,
oz. hotelo preizkusiti svoje zmožnosti, potem
bi bilo vsakomur lažje priznati tuje prednosti
in posebnosti na različnih poljih.

In še dalje! Kako skrbno pazimo vsi, prav
vsi, da si ne bi morda kaj pridobili od socialno
nižje stojećega. To napako dela takozvana
»inteligencia«. Povsodi kažemo svoje zverin-
stvo in ne človeštvo!

Zato pa: Naš vzgojitelj je vsakdo, kateri
nas uči vsakdanjih najpotrebnejših oblik

medsebojnega občevanja, pravega pojmo-
vanja in prenašanja življenja! Sleherni je vsled
svojih zmožnosti vzgojitelj, a vsled svojih
slabosti pa predmet vzgoje.

Ako bomo tako pojmovali besedo vzgoja
in tudi nje pravo nalogo dejansko izvrševali,
potem bomo živeli v medsebojni ljubezni.
Življenje posameznika bi imelo na ta način
več pomena, več solnce bi bilo med ljudmi!

Stanje šolstva u naših pokrajinah.

V lokalnih časopisih smo čitali v teh dneh
sledede statistične podatke, ki jih podajemo
zaradi preglednosti v naslednji razpredelnici.

Šolsko leto 1919—20			
	šol	učn. moči	otrok
Italijani	259	1263	67993
Slovenci	297	620	40365
Hrvati	90	138	15573
Nemci	12	25	1197

Šolsko leto 1918—19			
	šol	učn. moči	otrok
Italijani	229	1124	57266
Slovenci	233	528	41864
Hrvati	109	133	15978
Nemci	9	19	972

Iz te razpredelnice je razvidno, da iznaša v
letu 1919—20 razmerje med številom otrok,
šol in učnih moči pri Italijanih kakor 260:1:5,
pri Slovencih 136:1:2, pri Hrvatih 173:1:1 in
pri Nemcih kakor 99:1:2. Ako primerjamo
stanje šolstva iz obeh let, pridemo do sledečih
zanimivih rezultatov:

Prirastek (+) ali upadek (—)			
	šol	učn. moči	otrok
Italijani	+30	+139	+10727
Slovenci	+64	+92	—1499
Hrvati	—19	+5	—405
Nemci	+3	+6	+225

Pri Italijanih opazimo takoj precejšen pri-
rastek v vseh treh faktorjih; pri otrocih je ta
naravnost ogromen. Pri Slovencih zaznamuje-
mo prirastek na številu šol in učnih moči,
nazadek pa trpimo na številu otrok. Če izvza-
memo malenkostni prirastek 5 učnih moči, so
Hrvati nazadovali povsod. Normalen napre-
dek pa se kaže pri Nemcih. Napredek pri
prvih bi se dal razložiti z vzpostavitvijo nor-
malnih razmer. Ali vseeno je prirastek na
otrocih prevelik za okroglo 3300, ako vzame-
mo za podlago svojemu računu razmerje med
številom šol in otrok iz leta 1918—19.

(Zaplenjeno.)

Poslužujoč se iste metode pri Slovencih, bi
morali mi, vsled prirastka na šolah, zaznamo-
vati na številu otrok prirastek za okroglih
11.500. Nekoliko se da ta primanjkljaj opravi-
čiti z izseljevanjem našega ljudstva; vendar
pa to ni bilo tako močno, da bi bila upravičena
taka domneva. (Zaplenjeno.)

Veliko zmedo nam pa kažejo podatki o
hrvatskem šolstvu. Računajoč, da so Hrvati
izgubili 19 šol, bi morali oni zaznamovati, po
razmerju iz leta 1918—19, izgubo na številu
otrok najmanj za okroglo 3000. Po statistiki
pa je njih izguba tako malenkostna, da mora-
mo resno dvomiti nad istinitostjo vseh po-
datkov.

Pobavili smo se nekoliko obširneje s to za-
devo, da pridemo do edino za nas rešilnega

sklepa, ki se glasi: Če hočemo res vedeti, kako
bo v bodočnosti z nami, moramo voditi od leta
do leta na lastno pest statistiko o gibanju na
jugoslovenskih šolah.

Potem pa še to: V okrožnici smo naleteli na
manever, ki se opira na geslo: Divide et im-
pera. Uradni izkazi govore o slovenskem in
hrvatskem šolstvu posebej. Dejstva, da smo
en narod, pa seveda ne izbrišejo!

* * *

Tovariš iz Istre pa nam je poslal o tem
predmetu še sledeče:

U školskoj godini 1918—19 bilo je u Istri
109 hrvatskih škola sa 133 učitelja i 15.978
učenika.

U školskoj godini 1919—20 pak 90 hrvat-
skih škola sa 138 učitelja i 15.573 učenika.

Nije se moglo otvoriti 12 hrvatskih škola,
jer nema školskih zgrada i učitelja.

Na sadašnjim hrvatskim školama nije se
moglo namestiti 38 učitelja, jer ih — nema.

Ovako govori sadašnja statistika. Godine
1914. (4. III. 1914.) bilo je u Istri 248 hrvatskih
učitelja (dvesto četrdeset i osam) i 27.128
učenika.

Poredba.

Godine 1914. (4. III. 1914.) 169 škola sa
248 učitelja i 27.128 učenika.

Godine 1919. (4. III. 1919) 109 škola sa 133
učitelja i 15.978 učenika.

Godine 1920. (4. III. 1920) 90 škola sa 138
učitelja i 15.573 učenika.

Dodamo li još, da je nekoliko hrvatskih
učitelja »in disponibilita« — kazali smo sve.

U godini 1920. računa se na svakoga talijan-
skoga učitelja 54 učenika, a na svakoga hrvat-
skoga učitelja 113 učenika.

Učiteljske organizacije na Angleškem.

Pre svega hoću da pišem o udruženju uči-
telja osnovnih škola, koje nosi naziv: »Natio-
nal Union of teachers« (Nacionalna Unija
Učitelja), koje se često piše skraćeno samo:
U. U. T.

Ovo udruženje otvoreno je za sve učitelje
u Eegleskoj i Nelsu.

Ono se stara za sve interese učiteljskog sta-
leža: o plati učitelja, o uslovima službe itd.

Ovo udruženje je osvojilo sistem plata, u
kome je najglavnija ideja, da se plata peri-
odično uvećava. Ono se stara da pruži pomoć
svakome svome članu, kome se učini ma kaka-
va nepravda. Ova pomoć je od velikoga zna-
čaja za učitelje u manjim varošima i u provin-
cijama, gde postavljanje i otpuštanje učitelja
zavisi od mesnih ili oblasnih školskih odbora.

Organ ove unije je »The schoolmasters«
(Učitelj), koji izlazi nedeljno.

U vezi sa Unijom su »Provident Society«
(Društvo za snabdevanje ili »Potrošačka za-
druga«), i »Sick Fund« (Bolesnički fond.) Or-
gan Unije (»Učitelj«) daje vam mnogo više
informacija odnosno drugih učiteljskih orga-
nizacija u oblastima.

U vezi sa »National Union of teachers«,
u Londonu postoji jedno učiteljsko društvo,
koje se stara samo o interesima londonskih
učitelja, pod upravom »Londonskog Školskog
Saveta«, pod čijom je kontrolom vaspitavanje
dece u Londonu. Ovo londonsko društvo
zove se: »The London Teachers Association«
(Londonsko Učiteljsko Udruženje), ili skra-
ćeno L. T. A.

Ovo udruženje je sada potpuno odvojeno
od »National Union of Teachers«, ma da
uprave i jednog i drugog rade zajednički u
izvesnim poslovima, kad i jedni i drugi imaju
jedan isti cilj.

Kao što i samo ime kazuje, rad Londonskog
Učitelja. Udruženja prostire se samo na Lon-
don, i ono za učiteljstvo u Londonu radi mno-
go više no Nacionalna Unija Učitelja. Pošto
je njegov rad više ograničen u pogledu pro-
stora i broja učitelja no rad Nacionalne Unije
Učitelja, ono ima samo lokalni značaj.

Držim da već znate da, dokle se Državno
Odeljenje, koje se zove »Board of education«
(Vaspitna komisija) stara za vaspitanje u ce-
loj zemlji, dotle se »Conptri Concils«
(Okružni Odbori i Mesni odbori) staraju o
lokalnoj administraciji, i podiganju školskih
zgrada, o rasporedu učitelja itd.

Kao što vidite, učitelji kod nas ne smatraju se za državne činovnike, ili kako mi kažemo »Civil Servants« (civilni državni uslužbenici), jer jih vlada direktno niti postavlja, niti plaća. Ovo je jedna stvar, zbog koje učiteljstvo mnogo žali na vladu.

Osim ova dva glavna učiteljska udruženja, ima i manjih udruženja sa zadatcima od manjega značaja.

»The London Head Teachers Association« (Londonsko Udruženje Školskih Upravitelja) briže se i stara o školama u Londonu.

»The London Schoolmasters Association« (Udruženje Londonskih Učitelja) je jedno novo učiteljsko društvo, koje je osnovano tek pred nekoliko meseci, koje se služi jačim metodama, i koje ima vrlo energičnu upravu.

Držim, da sam u ovome dao jednu malu sliku o našim učiteljskim organizacijama. — (Po »Narodni prosveti«.)

Ustanovitev »Zveze jugoslovenskih učiteljskih društva« v Trstu.

Javno zborovanje delegatov

dne 2. februarja 1920.

(Konec)

Nato je poročal za šolsko-politični odsek tov. F. Mermolja. Želi, da bi delegacija razpravljala vsak odsek predlog posebej. Predlogi šolsko-političnega odseka:

1. Šolstvo v zasedenem ozemlju.

Vzpostavijo naj se takoj, kjer so pogoji dani, ljudske, obrtne, kmetijske in srednje šole. Nemudoma pa naj se odprejo vse slovenske in hrvatske šole, ki so obstojale pred okupacijo, in pozove naj se učiteljstvo na svoja mesta, bodisi iz internacije ali pa izza meje.

Interniranemu in pregnanemu učiteljstvu naj se takoj izplačajo vsi službeni zastanki. (Slučaji: Maslú Alfonz, Orlek (Sežana), Opašić Anton, Pazin, i. dr.)

Protestiramo proti ustanovitvi učiteljskega v Tolminu in gimnazije v Idriji, kakor tudi proti njih notranji ureditvi. Vsem učencem naj se uštejejo kot pravoveljavnne vse dosedanje študije izven premirne črte, ako se vrnejo na domače ljudske in srednje šole, ker so bili prisiljeni obiskovati tuje zavode, zaradi begunstva, ali zaradi vojnih razmer in pomanjkanja na srednjih šolah v domovini. Ob tej točki je stala delegacija na stališču, da je treba zavzeti pri tem vprašanju jasno smer in s tem pokazati, da smo kulturni element.

2. Nadzorstvo šol.

Vzpostavijo naj se zopet vsi okrajni in deželni šolski sveti s primernim zastopstvom učiteljstva in prebivalstva po vedno veljavnih zakonih. Protestiramo proti nastavljanju jezikovno in strokovno nesposobnih nadzornikov. — Predlog enoglasno sprejet.

3. Nastavljanje učiteljstva.

Protestiramo proti nameščenju neusposobljenih učiteljev, ki nimajo zakonite predizobrazbe. — Predlog sprejet.

4. Šolske knjige.

Protestiramo proti letos vpeljanim ljudsko-šolskim berilom (De Micheli), ker ne odgovarjajo niti približno načelom modernega šolstva. Zahtevamo, da se uredijo nove učne knjige, odgovarjajoče vsem tem zahtevam. — Predlog sprejet.

5. Poučevanje italijanščine.

Ugovarjamo proti obligatni vpeljavi italijanskega jezika na ljudskih šolah, kjer se ni že preje poučeval kak tuj jezik. Morebitno poučevanje italijanščine na ljudskih šolah naj se poveri izključno le kvalificiranemu, domačemu učitelju proti primernemu plačilu. — Ta predlog, ki je bil prvotno drugače formuliran, je razvnel prav živahno, toda stvarno debato, v katero so posegli tov. Hreščak, Medvedić, Požar, Mermolja in drugi. Končno je bil enoglasno sprejet v tej obliki.

6. Pokojnine in službena doba.

Do popolne pokojnine imej pravico vse učiteljstvo s 35letnim službovanjem in s 57letno starostno dobo. Pravico do delne pokojnine imej učiteljstvo z 10letnim službovanjem. V službi oslabeledim učiteljem naj se ta pravica prizna že s 30letno službeno dobo. Zahtevamo, da se začasnim učiteljem in suplentom vsteje v službeno dobo ves čas vojaškega službovanja od mature sem, in tudi onim,

ki niso v dobi miru utegnili biti pravočasno nameščeni, ker niso prostovoljno prekinili, oziroma ne začeli svojega učiteljstva. (Slučaji: F. Sancin, Katinara). — Predlog sprejet.

7. Stik z italijanskim učiteljstvom.

»Zveza« je pripravljena sodelovati v stanovskih in gmotnih vprašanjih z italijanskim učiteljstvom. — Predlog sprejet.

8. Šolske tiskovine.

»Zveza« predlaga, da se uvedejo nove šolske tiskovine in uradno poslovanje šel s šolskim letom 1920-21. — Predlog sprejet.

9. Uvoz znanstvenih in literarnih spisov.

»Zveza« nujno prosi, da se odpro meje vsem spisom znanstvene in literarne vsebine. — Del. Rakovšček predlaga, da bi se dovolil uvoz knjig iz Jugoslavije, a sprejet je bil odsekov predlog, ker je bolj obširen. — Predlog o znižanju vozniš cen po železnica odpade, ker je to vprašanje že povoljno rešeno. Vendar pribijejo nekateri delegati dejstvo, da je treba precej truda in križevih poti, prej nego si more učitelj oskrbeti vse potrebne listine v ta namen.

Po poročilu šolsko-političnega odseka je prešla delegacija na željo hrvatskih tovarišev, ki so morali odpotovati, nekoliko točk dnevnega reda in je določila enoglasno, naj se vrši bodoče delegacijsko zborovanje meseca avgusta zopet v Trstu, ker so tu dani najboljše pogoji za nemoteno in uspešno delo.

V imenu odseka za izvenšolsko delo je nato poročal tov. H. Kmet. V svojem uvodnem govoru je poudarjal potrebo, da učitelj sodeluje pri vseh kulturnih društvih, katerih glavni cilj je ljudska izobrazba. V imenu svojega odseka stavlja sledeče predloge:

1. Pozivljajo se učiteljska društva, da opozore svoje člane, naj učiteljstvo deluje na oživotvorenje oz. naj sodeluje pri vseh naših narodnih društvih, kakor so n. pr. »Ciril Metodove podružnice«, tel. društvo »Sokol«, »Bralna društva«, »Pevska društva«, »Kmetijske podružnice«, i. dr.

K besedi se oglasi tov. Hreščak, ki pripomni k temu predlogu sledeče: Vse izobraževalno delo je treba, če naj bo res uspešno in koristno, postaviti na trden sistem. Tudi tu je potrebna organizacija in to naj vzamejo v roke učiteljska društva. V prvi vrsti gojimo predavanja sistematično. Vsako predavanje naj bo sestavljeno s skrbjo in podano tako, da res vzbudi v poslušalcih zanimanje in željo po izobrazbi ter pouku. Sistem bi bilo treba vpeljati tudi v veselice. Vse, kar se ljudstvu podaja, imej neko resnično vrednost, tako pri igrah i. dr. Predlaga zato, naj si vsako učiteljsko društvo ustanovi poseben odsek, ki naj vodi samostojno vso akcijo izobraževanja v šolskem okraju in tudi izven njega.

2. Vodstvo »Zveze« poskrbi vir knjig za naša društva!

3. Vodstvo »Zveze«, oz. »Odsek za izvenšolsko delo«, preskrbi serijo predavanj za roditeljske sestanke in tudi splošna predavanja.

4. Vodstvo »Zveze« deluj na to, da se učiteljstvo odstavi, oz. odveže službe pri aprovi zacijskih odsekih.

Vsi predlogi odseka so bili enoglasno sprejeti in predsednik se zahvali toplo poročevalcu.

Končno preide delegacija na zadnjo točko dnevnega reda, in tu stavi del. Hreščak sledeči predlog: Poročevalska služba za list naj se organizira. Vsako društvo določi v ta namen enega člana, ki je za izvršitev poročevalskega dela tudi lastnemu društvu odgovoren.

Delegacija se strinja s predlogom in naroči vodstvu »Zveze«, da ga sporoči vsem društvom.

Del. Požar vpraša, ali velja regulacija učiteljskih plač na Goriškem tudi za Postojno. Učitelji njegovega okraja so v tem oziru precej prikrajšani. Prosi vodstvo »Zveze«, da bi se zavzelo za stvar in jo uredilo. Del. Urbančič pojasni, da spadata Logatec in Postojna res pod upravo Gorice; zato vabi, naj se od poslanci obeh učiteljskih društev zgledajo v Gorici, po možnosti na 12. t. m., o priliki zborovanja »Goriškega učit. društva«, da se ta pereča zadeva uredi osebno na pristojnem mestu.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, se predsednik zahvali poročevalcem za njihov trud, zborovalcem pa za zanimanje, ki so ga poka-

zali pri razpravah v obeh dneh in zaključil zborovanje z željo, da bi delo, ki smo ga pričeli, prineslo obilo koristi narodu, šoli in našemu stanu.

Del. Urbančič se na koncu še zahvali v imenu vseh izvenšolskih delegatov tov. predsedniku in tržaškemu učiteljstvu za lep večer in bratski sprejem. S. Rode, t. č. tajnik.

Iz organizacije.

Poročilo o zborovanju »Tolminskega učiteljskega društva«. — Dne 16. februarja se je vršilo zborovanje »Tolm. učit. društva« pri Sv. Luciji. Kot gostje so počastili to zborovanje predsednik »Zveze«, nadučitelj Anton Grmek z gospo soprogo, Matej Mikuž iz Sp. Idrije in Primožič iz Sovrce. Na dnevnem redu so bila zelo važna vprašanja.

Poročilo o delegacijskem zborovanju v Trstu je vsebovalo obilo razmišljanja vrednega gradiva. Govorilo se je o »Učiteljskem Listu«, ki bo izhajal redno dvakrat na mesec, začeni s 1. marcem. Ker je isti v prospeh šolstva in v dobro učiteljskega stanu neobhodno potreben, se učiteljstvo nikakor ne bo strajalo v to potrebnih žrtv. Letna članarina, ki vsebuje tudi naročnino za »Učiteljski List«, se je določila na 60 L. Navzoči člani so isto za meseca januar in februar takoj plačali. Tovariši(ce) se vabijo, da list pridno zalagajo s potrebnim gradivom. Dobre članke, objavljene v strokovnem listu, bo »Zveza« nagradila.

Da se bodo vesti o društvenem delovanju točno in redno objavljale, je bil izvoljen poseben časnikarski poročevalec.

Ker ne dobivamo iz sosednjih držav za nas tako važnih revij, bo ukrenila »Zveza« vse potrebno, da se dovoli znanstvenim listom vstop na naše ozemlje.

V odbor, ki bo skrbel za sestavo novih, našim potrebam odgovarjajočih šolskih knjig, sta bila izvoljena Fr. Ločnikar in Fr. Sivec.

Glede pristopa »Zveze« k »Delavski Zbornici«, so bili zborovalci mnenja, da naj se s končno določitvijo za sedaj še počaka.

Glede poučevanja italijanščine se je sklenilo, da naj se poučuje ista le tam, kjer se je poučevala prej nemščina. Poučuje pa naj isto vedno le domače učiteljstvo.

Ker je vsekala svetovna vojna našemu narodu obilo globokih ran, je dolžnost vseh zavednih Slovencev, da skušajo te rane zaceliti in zbrisati vse zle posledice, ki jih je zapustila vojna. »Zveza« je tedaj sklenila, da prične z ljudskimi predavanji širom vseh naših pokrajin. Zato vabi vse svoje člane, da se priglasijo s predavanji pri odboru domačega društva.

Sledila je druga točka dnevnega reda. Tovariš Fr. Ločnikar je podal v lepo zbranih besedah oceno novih ljudsko-šolskih beril. Zborovalci so ga poslušali z zanimanjem. Marsikatera njegova opomba je vzbudila občo veselost.

Nato je govoril tovariš Fr. Sivec o tem, kakšna bodi ljudsko-šolska čitanka. Zborovalci so soglasno sprejeli resolucijo, ki zahteva, da bodi čitanka popolnoma samostojna knjiga v obliki antologije. Za realije naj se preskrbi posebna knjiga.

Med slučajnostmi se je določilo sledeče: Skrb »Zveze« bodi, da se pravilno uredi penzijski zakon. Ista naj se tudi priklopi gibanju italijanskega učiteljstva, ki je upravičeno razburjeno vsled krivične razdelitve draginskih doklad. Obenem naj poskrbi vse potrebno za znižano vožnjo po železnicah.

Društveni odbor naj se pobriga za prevoz učiteljske knjižnice in izterja knjižnični fond. Glede počezkov in svot, ki jih dolguje okrajni šolski svet, naj naznani učiteljstvo društvu, ki bo skušalo izposlovati izplačilo.

Udeležba bi morala biti (posebno s Kobariškega) že z ozirom na obilico važnih vprašanj nekoliko številnejša.

Izredno zborovanje »Tržaškega učit. društva«). Dne 22. pr. m. se je vršilo v Trstu izredno zborovanje našega društva s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva; 2. okrožnica vodstva »Zveze«; 3. razno. —

1.) K prvi točki je predsednik poročal o klican tudi predsednik našega društva, ki je

^{*)} Poročilo smo prejeli s precejšnjo zamudo, a objavljamo ga vseeno kot kronisti, da bo vsakdo imel natančen vpogled v celotno gibanje naših organizacij. — Ured.

s svojim gibanjem doseglo, da je oblast določila za mestno učiteljstvo svoto 160.000 L, ki naj se razdele med potrebno učiteljstvo. V komisijo za razdelitev te podpore je bil poklican tudi predsednik našega društva, ki je tam pojasnil svoje stališče. Komisija je določila, da prejme od te vsote vsak učitelj(ica) 52% svoje decemberske plače.

Občni zbor je odobril postopanje predsednika v tej zadevi. Nadalje se je sklenilo, da je opozoriti oblast, naj se pri predložitvi spomenic enega dela učiteljstva ozira na želje vsega učiteljstva in naj se ne nariva predlogov enega društva vsem ostalim.

2.) Pri drugi točki dnevnega reda prebere predsednik okrožnico »Zveze«. Sklep o članarini 5 L mesečno je bil sprejet brez pripombe. Za sestavo novih učnih knjig so se priglasili sledeči tovariši(ice): Bukavec A., Čok A., Čok M., Daneu I., Dolenc M., Fonda F., Grbec I., Hartmann P., Hočevar P., Kleinmayer F., Kraševac I., Ribičič I., Sabadin I., Samec J., Subotič K., Širok K., Širok A., Valentič C., Vouk I., Zagar F.

3.) Glede stališča napram »Del. zbornici« se je sklenilo, da se prenese to vprašanje na drugo, izredno zborovanje, ki naj se vrši čimprej. O tej točki naj podrobno poroča tov. Kleinmayer.

Slednjič se je določilo, da se skliče občni zbor v Barkovlje za dan 7. marca. R. — t.

Šolske vesti.

† **Albert Rajer.** Dne 20. februarja t. l. smo položili v Lokavcu pri Ajdovščini k večnemu počitku tovariša Alberta Rajerja, ki je bil komaj v 33 letu svoje starosti. Mlad mož, ki bi bil dal še mnogo dobrega mladini in svojemu narodu, ki ga je tako gorko ljubil. V oktobru prošlega leta se je bil ravno ustanovil na novem službenem mestu, ko ga je pobrala smrt.

Leto 1914. nesrečno leto, ki je prineslo svetu toliko gorja in bridkosti! Takrat se je tudi našemu narodu začela pot na Kalvarijo. Naš človek, če je bil le količkaj zaveden, je moral pod avstrijskim režimom pretrpeti mnogo preganjanja in trpljenja. In tudi blagopokojni naš Rajer je bil žrtev teh razmer. Od mlade žene in drobne hčerke so ga tirali orožniki v zapor. Kakšna je ta pot, ve le tisti, ki jo je moral sam preizkusiti! Pero je ne more opisati.

Iz zapora se je vrnil naš tovariš potr in telesno uničen. Kali bolezn, ki se jih je bil nalezal v časih pregnanstva, so glodale na njegovem telesu in ga končno strle. H temu koncu je dokaj pripomogel napor težavne učiteljske službe; v vsakem drugem stanu bi bil morda še živel.

Naš narod potrebuje ravno v sedanjosti dobi dobrih delavcev in naša mladina dobrih učiteljev. Zato občutimo težje, kakor kdaj prej, vsakršno izgubo na šolskem in kulturnem polju. In smrt Alberta Rajerja, tega vztrajnega in pridnega kulturnega delavca, je za nas taka izguba.

Dragi naš tovariš! Tih in miren je bil tvoj značaj, dobro je bilo Tvoje delo med mladino, ki si ji bil vedno dober učitelj in vzgojitelj. Učakal nisi sadov svojega dela, učakal nisi ure našega vstajanja; a položil si kamen k naši bodočnosti, boljši bodočnosti. Zato bo Tvoj spomin živel med nami.

A ti, slovenska zemlja, daj mu v svojem naročju miru, ki ga ni našel med živimi.

Pomanjkanje učiteljstva. Zelo priljubljen argument, da se pri nas odlašajo z otvoritvijo jugoslovenskih šol, je pomanjkanje učiteljstva. Pred časom ga je prineslo v debato italijansko časopisje, v zadnji svoji statistični okrožnici pa se ga je poslužila tudi oblast. Res je; mnogo naših otrok je še brez pouka, ker ni dovolj učnih moči, da bi se mogle vse šole vzpostaviti! Učiteljstva ni, ker ga je precejšen del pobrala vojna, drugi del je še raztresen po vsem božjem svetu, a tretji se je moral pod silo razmer umakniti iz tega ozemlja. Ne moremo delati nepotrebnih rekriminacij, niti ne bomo valiti krivde na tega ali onega. Konštatiramo naj samo suho dejstvo, da je bil jugo-

(Zaplenjeno.)

prostem zraku in boljših razmerah se bo tudi število učnih moči povečalo; kajti, nihče ni rad od doma, kjer se je rodil in užival prve sadove lastnega dela.

Hrvatska pučka škola u Pazinu. Naša je ovdešnja pučka škola zbilja — »uzor-škola«. Sistemizirana je 4-razrednica, na kojoj je pre i za vreme rata služilo 9 učiteljskih sila, a danas ih imade samo — 6, premda se nije broj dece niti najmanje umanjio, kako su se izvesni faktori nadali i nadaju se još uvek. Narod je ostao veran svojoj školi, koju polaze i nekoja takva deca koja iz običaja u obitelji govore talijanski, ali čute hrvatski i hrvatsko im je ime i hrvatska im krv u žilama teče. Čim stupiš u zgradu, odmah osetiš, da tu nešto nije u redu... I nije... Bilo iz jednoga, bilo iz drugoga razreda, u školi čuješ gotovo uvek govoriti — talijanski. Nije ni čudo... Ta naši su »bogovi« pronašli za shodno, da se u svim razredima (isključivši za sada privremeno samo prvi razred!) mora podučavati talijanski — do 3 sata na sedmicu (a hteli bi i 4 sata)! I u drugom se razredu podučava talijanski, što se izričito protivi naukovnoj osnovi i — zdravom razumu. Ali »bogovi« odrediše tako i mi — moramo slušati. Svrši obuka i već čuješ po hodniku talijanskog upravitelja (koji je ujedno i učitelj talijanskoga jezika u svim razredima!), gde više na našu, na hrvatsku decu — talijanskim jezikom (NB. u dijalektu!) — Zar. g. Zucconi misli, da će time našu decu odnarediti i privesti u talijanski tabor? Nikada, jer za to smo mi ovde, koji ćemo paziti na našu decu ko na oči u glavi, jer ona su naša nada za budućnost, naš podmladak. I neka znade g. Zucconi a s njim i sva gospoda, koja ga proti svim zakonima i ustanovama postaviše na ovo mesto, da si takvim činima stiču kod naroda samo mržnju i prezir, ali ljubavi — nikada!

Ne razumemo se! Na zborovanju delegata saveza bilo je veoma živahno. Već je sam početak pokazao, da smo ljudi na mestu i da smo Slaveni. Što se tiče škole i nas učitelja, u tome smo sasvim sporazumni. Jedino naše ponašanje prema trećima ne slaže se, ili iz straha, ili komodnosti, ili ne znam radi česa, i stoga — ne razumemo se. Naš savez ima hrvatski i slovenski uredovni jezik. Iz oportunitete ili radi naše čudi moglo bi se od toga pravila malo zastraniti; ali gde mi autonomno radimo, tamo moramo biti stalni i dosledni u načelima. Mi se borimo i borilićemo se za oslobodjenje učiteljskoga staleža, ali tiranima ne smemo pleskati. Silnike moramo privremeno i slušati, ali povladjivat im, bila bi s naše strane moralna pokvarenost. Dante peva u svojoj »Božanskoj glumi«: »Uomini siate e non pecore matte.« (pevanje 5. stih 80.) — (budite ljudi, a ne lude ovce). Drugi put biće bolje, — i mi ćemo se sasvim razumeti.

Stan i stanarina. Pokrajinski zakon od 5. lipnja 1908. za Istru uređuje stan i stanarinu ovako: Ili stan u naravi, ili za nadučitelje K 540; za učitelje-upravitelje K 360; za privremene učitelje-upravitelje i osposobljene učitelje K 240; za druge učitelje sa ispitom zrelosti K 180; učiteljice 80% od toga.

Između jednoga nadučitelja i jednoga učitelja-upravitelja nema po školskom zakonu nikakve razlike. Iste nauke, isti ispiti. Razlika je samo u tom, da je slučajno jedan učitelj postao prema mestu u kojem je, nadučitelj, jer su dva razreda škole ili možda i više, i da mu je lakši i posao i udobnije mesto, a drugi učitelj je na jednorazrednici i — mučenik. Gospoda su zastupici ipak stvorili još veću razliku. Nadučitelj ima pravo na stan od najmanje tri sobe, jedne sobice i nuzgrednih prostorija. Učitelj-upravitelj pak: na dve sobe, jedne sobice i nuzgrednih prostorija.

Stanarina se uračunava i u mirovinu, i to za nadučitelje K 540; za učitelje K 360; za podučitelje K 240. Učiteljice 80% od toga.

Općina u Pazinu povećala je svotu stanarine za 25% radi skupoće; ali jer plaća u lirama, računa 40% kruske vrednosti, dakle defacto isplaćuje samo 10%.

Svi su »pametniji« od učitelja.

Deca i alkohol. Pitaj naše starce, kad su oni počeli piti vino i rakiju, te kojom su prigodom ta pića pili. Odgovoriće ti, da su počeli kao

mladići, i to samo na »gode« (veće blagdane), na godinu. I to su oni naši stari junaci; nadje se među njima i »velih Joža«. A danas? U našim se krajevima, naime u srednjoj Istri, nije u petak i svetak, gotovo čitavu godinu. Ima u nas mnogo »pijanih dana«. Nažalost piju i malena deca. Pre neg svrše ni godinu dana, uče ih roditelji na alkohol. Video sam malenu decu, koja su bila sasvim pijana. Rakiju davaju deci kao lek protiv glista, groznice ili druge bolesti. Jedan primer: Došao lećnik bolesnom detetu. Pregledao ga, odredio mu lek i kazao majci, da dade detetu što više mleka. Na to će ona: »Gospodine, on ne će mleka.« — »Što mu dakle dajete?« — »Vino.« — A baš vina ne sme piti!« — »E gospodine, da ne pije vina, bio bi danas mrtav.«

Toma se praksom ide napred, pa naš mladić popije i 3 do 4 litre vina, da mu, kako veli, ipak ne naudi. Popije i čašu domaće rakije (30%) na dušak, ko u šali. Nije to samo jedan, nego 90% pučanstva a i više, a piju bogme i naše ženske.

Mi znamo, da alkohol škodi. Osetili smo to i sami, a opažamo efekte i na drugima. Veoma potresno deluje na čoveči mozak. Kakvu mušku imadu učitelji radi njega! Najbolje se opazila to kod pametovanja a i kod računstva. Kad znamo, da alkohol veoma škodi i duši i telu, treba da se borimo protiv prekomernog njegovog uživanja.

Razne vesti.

Minister za prosvetu je odredil, da se »četništvo« (skavti) spoji s Sokolstvom. Pouk telovadbe se bo vršil odslej v vseh šolah po sokolskem sistemu, metodi, estetiki, disciplini in redu. Učitelji telovadbe morajo podpirati delo v sokolskem duhu in morajo imeti strokovno izobrazbo.

Učiteljske zbornice kot stanovske zastope so uvedli zakonitim potom v nemški Avstriji. V prvih dneh februarja so na Dunaju prvič zborovale zbornice ljudskošolskih, srednjošolskih in visokošolskih učiteljev.

Ljubljanski učiteljskičniki so takoj ob prviratu skupno s svojimi tovarišicami osnovali svojo organizacijo. Izdajajo tudi svoj list »Jugoslovenski učiteljskičnik«.

Stanje učiteljstva v Jugoslaviji. Po podatkih ministrstva za prosvetu je bilo dne 1. dec. 1919 v državi SHS skupno 16.130 učiteljev in učiteljic.

Višjo vrtnarsko šolo ustanove na Dunaju; otvorijo jo v letu 1921.

Sveti staršev. V nemški Avstriji snujejo po ljudskih šolah svete staršev. Ti sveti naj tvorijo trajno zvezo med domom in šolo. Vsa dosedanja prizadevanja učiteljstva, da bi privabilo starše v stalen stik s šolo, so bila skorajda brezuspešna. Novoustanovljeni sveti naj temu nedostatku odpomorejo. Seveda niso zamišljeni kot nadzorovalni organ nad učiteljstvom, ampak kot prijateljska zveza v svrhu skupnega nadzorstva nad šolsko mladino in skupnega vzgojnega dela.

Medicinska fakulteta zagrebskega vseučilišča je predlagala, da se pokliče na medicinsko stolicu kot oftalmolog vseučiliški docent ljubljanskega vseučilišča Dr. Botteri.

Dve novi pravniški fakulteti. Po naredbi ministra za prosvetu se otvorita te dni v Skoplju in Subotici pravniški fakulteti.

Poljedelska šola. Minister za obnovo zemlje bo ustanovil v državi SHS v najkrajšem času, ako bodo dopuščale denarne razmere, višjo strokovno poljedelsko šolo z obrtnim oddelkom.

Iz uredništva.

Iv. M.: Člančič »Sečete li se?« ne možemo nvrstiti, jer imade previše sakritih tendenca. Uopšte volimo članaka posve jasnih i — stvarnih. Sestavek »Socijalizem in nacionalizam«, ki naj bi bil nekak polemichen odgovor na članek o vstopu v »Del. zbornico«, katerega je objavil neki tovariš v socijalističnem »Delu«, se nam zdi tudi nestvaran. Zato ga ne objavimo. Obenem menimo, da bi morali rešiti enkrat za vselej vprašanje, ali naj obravnavamo učiteljske zadeve v svojem, ali pa v vsakterem strankarskem dnevniku.

Iz upravnistva.

Zaradi zamude, s katero je morala iziti 1. številka našega lista, sporočamo, da je vodstvo »Zveze« vložilo tozadevne prošnje na kompetentna mesta že v prvih dneh prošlega meseca. Vkljub opetovanim intervencijam predsednika niso dale oblasti pravočasno potrebne dovoljenja in tako se je reč zavlekla do 7. t. m. Odslej bo list izhajal redno. Vse reklamacije glede pošiljanja lista, naročila in izpremembe v naslovih je javiti naravnost upravnistvu.

(Zaplenjeno.)

Danes so se razmere nekoliko izboljšale;